

32003L0041

L 235/10

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

23.9.2003.

DIREKTIVA 2003/41/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 3. lipnja 2003.****o djelatnostima i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 47. stavak 2., članak 55. i članak 95. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,

u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Pravo unutarnje tržište za financijske usluge presudno je za gospodarski rast i otvaranje novih radnih mjesta u Zajednici.
- (2) Postignuti su značajni uspjesi u osnivanju tog unutarnjeg tržišta, koji financijskim institucijama omogućavaju poslovanje u drugim državama članicama te osiguravaju visoku razinu zaštite korisnika financijskih usluga.
- (3) Priopćenjem Komisije „Primjena okvira za financijska tržišta: plan djelovanja” utvrđuje se niz neophodnih postupaka za stvaranje unutarnjeg tržišta za financijske usluge, a Europsko vijeće je na svom sastanku u Lisabonu 23. i 24. ožujka 2000. zatražilo provedbu tog plana djelovanja do 2005.
- (4) Plan djelovanja za financijske usluge kao žurni prioritet ističe potrebu sastavljanja direktive o bonitetnom nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje, budući da su te institucije značajne financijske institucije koje imaju ključnu ulogu u osiguravanju cjelovitosti, učinkovitosti i likvidnosti financijskih tržišta, ali ne podliježu niti jednom koherentnom zakonodavnom okviru Zajednice koji bi im omogućio da u potpunosti iskoriste prednosti unutarnjeg tržišta.
- (5) Budući da su sustavi socijalne sigurnosti pod sve većim pritiskom, strukovno mirovinsko osiguranje u budućnosti će se u sve većoj mjeri smatrati pouzdanom dopunom. Stoga bi strukovno mirovinsko osiguranje trebalo razvijati bez dovođenja u pitanje važnosti mirovinskih sustava socijalne sigurnosti kao sigurne, trajne i učinkovite socijalne zaštite koji bi trebali jamčiti pristojan životni standard u starijoj dobi te bi stoga i trebali pred-

stavljati središnju točku učvršćivanja europskog socijalnog modela.

- (6) Ova Direktiva stoga predstavlja prvi korak na putu prema unutarnjem tržištu za strukovno mirovinsko osiguranje, organiziranom na europskoj razini. Utvrđivanjem načela razboritosti kao temeljnog načela kapitalnih ulaganja te omogućavanjem prekograničnog poslovanja institucijama, potiče se preusmjeravanje štednje u sektor strukovnog mirovinskog osiguranja, što pridonosi gospodarskom i socijalnom napretku.
- (7) Namjera je pravila nadzora utvrđenih ovom Direktivom osigurati visok stupanj sigurnosti budućim umirovljenicima uvođenjem strogih nadzornih standarda te omogućiti učinkovito upravljanje programima strukovnog mirovinskog osiguranja.
- (8) Institucije koje su potpuno odvojene od pokroviteljskog poduzeća i koje posluju na temelju kapitalizacije s jedinim ciljem osiguravanja mirovina trebale bi imati slobodu pružanja usluga i slobodu ulaganja te podlijevati samo usklađenim pravilima nadzora, bez obzira na to smatraju li se te institucije pravnim osobama ili ne.
- (9) Države članice bi u skladu s načelom supsidijarnosti trebale zadržati punu odgovornost za organizaciju svojih mirovinskih sustava kao i za odluke o ulozi svakog od tri „stupa” mirovinskog sustava u pojedinim državama članicama. One bi također, što se tiče drugog stupa, trebale zadržati punu odgovornost za ulogu i funkcije različitih institucija strukovnog mirovinskog osiguranja, kao što su mirovinski fondovi za cjelokupnu gospodarsku granu, korporativni mirovinski fondovi i društva za osiguranje koja se bave poslovima životnog osiguranja. Ova Direktiva ne namjerava dovesti u pitanje ovaj prerogativ.
- (10) Nacionalna pravila o sudjelovanju samozaposlenih osoba u institucijama za strukovno mirovinsko osiguranje razlikuju se. U nekim državama članicama institucije za strukovno mirovinsko osiguranje mogu poslovati na temelju sporazuma s gospodarskom granom ili granskim udrugama čiji članovi djeluju u svojstvu samozaposlenih osoba ili izravno sa samozaposlenim ili zaposlenim osobama. U nekim državama članicama samozaposlena osoba također može postati članom institucije kada samozaposlena osoba ima ulogu poslodavca ili pruža svoje profesionalne usluge nekom poduzeću. U nekim državama članicama samozaposlene osobe ne mogu se pridružiti instituciji za strukovno mirovinsko osiguranje osim ako nisu ispunjeni određeni uvjeti, uključujući one utvrđene socijalnim i radnim pravom.

⁽¹⁾ SL C 96 E, 27.3.2001., str. 136.

⁽²⁾ SL C 155, 29.5.2001., str. 26.

⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 4. srpnja 2001. (SL C 65 E, 14.3.2002., str. 135.), Zajednički stav Vijeća od 5. studenoga 2002. (još nije objavljen u Službenom listu) i Odluka Europskog parlamenta od 12. ožujka 2003. (još nije objavljena u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 13. svibnja 2003.

- (11) Ova se Direktiva ne primjenjuje na institucije koje upravljaju programima socijalnog osiguranja, koje su već usklađene na razini Zajednice. Unatoč tome, treba uzeti u obzir specifičnosti institucija koje u jednoj državi članici istodobno upravljaju programima socijalne sigurnosti i programima strukovnog mirovinskog osiguranja.
- (12) Ova Direktiva općenito ne obuhvaća financijske institucije koje već koriste pogodnosti zakonodavnog okvira Zajednice. Međutim, budući da i ove institucije u nekim slučajevima mogu nuditi usluge strukovnog mirovinskog osiguranja, važno je osigurati da ova Direktiva ne prouzroči narušavanje tržišnog natjecanja. Takva bi se narušavanja mogla izbjeći primjenom pravila nadzora ove Direktive na poslove strukovnog mirovinskog osiguranja koje obavljaju društva za osiguranje koja se bave poslovima životnog osiguranja. Komisija bi također trebala pažljivo pratiti situaciju na tržištu strukovnog mirovinskog osiguranja te procijeniti mogućnost proširenja neobvezne primjene ove Direktive na druge financijske institucije uređene propisima.
- (13) Budući da je cilj primanja koje isplaćuju institucije za strukovno mirovinsko osiguranje osigurati financijsku sigurnost u mirovini, ona bi općenito trebala biti dostatna za isplatu doživotnih mirovina. Također bi trebalo omogućiti i isplate kroz određeno razdoblje ili jednokratnu isplatu cjelovitog iznosa.
- (14) Važno je osigurati da starije osobe i osobe s invaliditetom nisu izložene riziku siromaštva te im omogućiti uživanje dostojnog životnog standarda. Primjereno pokriće biometrijskih rizika u okviru programa strukovnog mirovinskog osiguranja važan je aspekt borbe protiv siromaštva i nesigurnosti starijih ljudi. Prilikom uspostavljanja mirovinskih programa, poslodavci i zaposlenici ili njihovi predstavnici trebaju razmotriti mogućnost mirovinskog programa koji uključuje pokriće rizika dugovječnosti i rizika profesionalne nesposobnosti za rad kao i skrbi za preživjele uzdržavane osobe.
- (15) Dajući državama članicama mogućnost da isključe iz područja primjene nacionalnog zakonodavstva institucije koje upravljaju programima s ukupnim brojem članova manjim od 100, može se olakšati nadzor u nekim državama članicama, bez ugrožavanja pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta na tom području. Ipak, time se ne smije ugroziti pravo takvih institucija da za upravljanje svojim investicijskim portfeljem i za skrbništvo nad svojom imovinom imenuju upravitelje portfeljem i skrbnike sa sjedištem u drugoj državi članici koji su za tu djelatnost dobili valjano odobrenje za rad.
- (16) Direktiva ne obuhvaća institucije kao što je „Unterstützungskassen” u Njemačkoj, gdje članovi nemaju zakonska prava na primanja određenog iznosa i gdje su njihovi interesi zaštićeni obveznim zakonskim osiguranjem u slučaju insolventnosti.
- (17) S ciljem zaštite članova i korisnika, institucije za strukovno mirovinsko osiguranje trebaju ograničiti svoje djelatnosti na djelatnosti navedene u ovoj Direktivi i one koje iz njih proizlaze.
- (18) U slučaju stečaja pokroviteljskog poduzeća, član se suočava s rizikom gubitka posla i stečenih mirovinskih prava. Zbog te činjenice potrebno je osigurati jasnu odvojenost takvog poduzeća od institucije i utvrditi minimalne nadzorne standarde za zaštitu članova.
- (19) Postoje znatne razlike u poslovanju i nadzoru institucija za strukovno mirovinsko osiguranje u državama članicama. U nekim se državama članicama nadzor ne provodi samo nad dotičnom institucijom, već se može provoditi i nad subjektima ili društvima koji su dobili odobrenje za upravljanje tim institucijama. Države članice bi takvu specifičnost trebale uzeti u obzir, pod uvjetom da se svi zahtjevi utvrđeni ovom Direktivom učinkovito ispunjavaju. Države članice bi također trebale omogućiti društvima za osiguranje i drugim financijskim subjektima upravljanje institucijama za strukovno mirovinsko osiguranje.
- (20) Institucije za strukovno mirovinsko osiguranje pružaju financijske usluge i snose veliku odgovornost za isplate strukovnih mirovina te bi stoga trebale ispuniti određene minimalne nadzorne standarde s obzirom na njihove djelatnosti i uvjete poslovanja.
- (21) Velik broj institucija u određenim državama članicama znači da je potrebno pragmatično rješenje glede prethodnog odobrenja za rad institucija. No, ako neka institucija želi upravljati programom u drugoj državi članici, treba zahtijevati prethodno odobrenje za rad nadležnog tijela matične države članice.
- (22) Svaka država članica treba zahtijevati od svih institucija na svojem državnom području sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih izvješća za sve mirovinske programe kojima upravljaju te, ovisno o slučaju, sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih izvješća za svaki mirovinski program pojedinačno. Godišnji financijski izvještaji i godišnja izvješća, odobrena od strane ovlaštene osobe, koja daju istinit i objektivni prikaz imovine, obveza i financijskog položaja za svaki pojedini mirovinski program kojim upravlja institucija, predstavljaju temeljni izvor informacija za članove i korisnike programa te nadležna tijela. Oni posebno omogućavaju nadležnim tijelima praćenje financijske stabilnosti institucije te procjenu sposobnosti institucije za izvršavanje svih ugovornih obveza.

- (23) Odgovarajuće informacije su od presudne važnosti za članove i korisnike mirovinskih programa. To je od posebne važnosti kada se traže informacije o financijskoj stabilnosti institucije, ugovornim pravilima, primanjima te stvarnom financiranju stečenih mirovinskih prava, politici ulaganja i upravljanju rizicima i troškovima.
- (24) Politika ulaganja institucije odlučujući je čimbenik za sigurnost i izvedivost strukovnog mirovinskog osiguranja. Institucije bi stoga trebale donijeti i, najmanje svake tri godine, preispitati izjavu u načelima ulaganja. Ona treba biti dostupna nadležnim tijelima i na zahtijev članovima i korisnicima svakog pojedinog mirovinskog programa.
- (25) U svrhu ispunjavanja njihove zakonske funkcije, nadležnim tijelima treba osigurati primjerena prava na informacije i ovlasti interveniranja glede institucija i osoba koje ih stvarno vode. U slučaju kada je institucija za strukovno mirovinsko osiguranje povjerila poslove materijalnog značaja kao što su upravljanje ulaganjima, informacijska tehnologija ili računovodstvo drugim društvima (izdvajanje poslovnih procesa), nadležnim tijelima treba povećati prava na informacije i ovlasti interveniranja tako da obuhvaćaju i te izdvojene poslovne procese da bi provjerila obavljaju li se te djelatnosti u skladu s nadzornim pravilima.
- (26) Izračun tehničkih pričuva u skladu s načelom razboritosti je temeljni uvjet kako bi se osiguralo ispunjavanje obveze isplate mirovina. Tehničke pričuve trebale bi se izračunati na temelju priznatih aktuarskih metoda te ovjeriti od strane stručnih osoba. Najviše kamatne stope trebale bi biti odabrane u skladu s načelom razboritosti i mjerodavnim nacionalnim pravilima. Minimalni iznos tehničkih pričuva trebao bi biti dostatan za nastavak isplata primanja koja se već isplaćuju korisnicima te također odražavati obveze koje proizlaze iz stečenih mirovinskih prava članova.
- (27) Rizici koje pokrivaju institucije znatno se razlikuju od jedne do druge države članice. Matične države članice stoga bi trebale imati mogućnost zahtijevati da izračun tehničkih pričuva podliježe dodatnim i detaljnijim pravilima od onih predviđenih ovom Direktivom.
- (28) Dostatna i primjerena imovina za pokriće tehničkih pričuva štiti interese članova i korisnika mirovinskog programa u slučaju insolventnosti pokroviteljskog poduzeća. Posebno u slučaju prekogranične djelatnosti, obostrano priznavanje nadzornih načela koja se primjenjuju u državama članicama zahtijeva da je u svakom trenutku osigurano potpuno pokriće tehničkih pričuva.
- (29) U slučaju da institucija ne posluje na prekograničnoj osnovi, države članice bi trebale imati mogućnost dozvoliti nepotpuno pokriće pod uvjetom da je utvrđen primjeren plan za ponovnu uspostavu potpunog pokrića, ne dovodeći u pitanje zahtjeve Direktive Vijeća 80/987/EEZ od 20. listopada 1980. o usklađivanju zakona država članica o zaštiti zaposlenika u slučaju insolventnosti njihova poslodavca ⁽¹⁾.
- (30) U brojnim slučajevima postoji mogućnost da pokroviteljsko poduzeće, a ne sama institucija, pokriva biometrijski rizik ili jamči određena primanja ili uspješnost ulaganja. Unatoč tome u nekim slučajevima sama institucija osigurava takvo pokriće ili pruža jamstva, dok se obveze pokrovitelja općenito svode na plaćanje potrebnih doprinosa. U takvim okolnostima proizvodi koje institucije nude slični su onima koje nude društva za osiguranje koja se bave poslovima životnog osiguranja, tako da bi i institucije trebale raspolagati, u najmanju ruku, istim dodatnim kapitalom kao i društva za osiguranje koja se bave poslovima životnog osiguranja.
- (31) Institucije su vrlo dugoročni ulagatelji. Otkup imovine koje drže ove institucije općenito ne smije imati drugu svrhu osim isplate mirovina. Institucije bi, s ciljem primjerene zaštite prava članova i korisnika, trebale imati mogućnost odabira takve raspodjele imovine koja precizno odgovara vrsti i trajanju njihovih obveza. Zbog tih aspekata potreban je učinkovit nadzor i pristup pravilima ulaganja koji institucijama dopuštaju dovoljnu fleksibilnost u odlučivanju o najsigurnijoj i najučinkovitijoj politici ulaganja te ih obvezuju na poslovanje u skladu s načelom razboritosti. Usklađivanje s načelom razboritosti stoga zahtijeva politiku ulaganja primjerenu strukturi članstva pojedine institucije za strukovno mirovinsko osiguranje.
- (32) Nadzorne metode i prakse razlikuju se među državama članicama. Stoga države članice trebaju same odlučiti o preciznim pravilima ulaganja koja žele primjenjivati na institucije na vlastitom državnom području. Ta pravila ipak ne smiju ograničiti slobodu kretanja kapitala, osim ako to nije opravdano načelom razboritosti.
- (33) Kao vrlo dugoročni ulagatelji uz niske rizike likvidnosti, institucije za strukovno mirovinsko osiguranje mogu u razumnoj mjeri ulagati u nelikvidnu imovinu kao što su dionice te u tržišta rizičnog kapitala. Također mogu koristiti prednosti međunarodne diversifikacije. Ulaganja u dionice, tržišta rizičnog kapitala i valute različite od valute njihovih obveza stoga se ne bi trebala ograničavati, osim zbog načela razboritosti.

⁽¹⁾ SL L 283, 28.10.1980., str. 23. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2002/74/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 270, 8.10.2002., str. 10.).

- (34) U slučaju da institucija posluje na prekograničnoj osnovi, nadležna tijela države članice domaćina mogu od nje zatražiti da se pridržava ograničenja ulaganja u dionice i sličnu imovinu koja nije izvršena za trgovanje na uređenom tržištu, u dionice i ostale instrumente čiji je izdavatelj isto društvo ili u imovinu denominiranu u nepodudarnim valutama, pod uvjetom da se takva pravila također primjenjuju na institucije u državi članici domaćinu.
- (35) Ograničenja slobodnog izbora odobrenih upravitelja imovinom i skrbnika, koje biraju institucije, sužavaju konkurenciju na unutarnjem tržištu te ih stoga treba ukinuti.
- (36) Ne dovodeći u pitanje nacionalno socijalno i radno zakonodavstvo glede organizacije mirovinskih sustava, uključujući obvezno članstvo i rezultate pregovora o sklapanju kolektivnih ugovora, institucije bi trebale imati mogućnost pružanja svojih usluga u drugim državama članicama. Treba im dozvoliti prihvaćanje pokroviteljstva od strane poduzeća iz drugih država članica te upravljanje mirovinskim programima s članovima iz više od jedne države članice. To bi moglo dovesti do znatne ekonomije razmjera za te institucije, poboljšanja konkurentnosti industrije Zajednice i lakše pokretljivosti radne snage. To zahtijeva obostrano priznavanje nadzornih standarda. Pravilno provođenje tih nadzornih standarda trebaju nadzirati nadležna tijela matične države članice, ako se drukčije ne predvidi.
- (37) Kada institucija iz jedne države članice ugovori upravljanje programom strukovnog mirovinskog osiguranja u drugoj državi članici, ona mora, prilikom ostvarivanja tog prava, u potpunosti poštovati odredbe socijalnog i radnog prava koje su na snazi u državi članici domaćinu u mjeri u kojoj su mjerodavne za strukovno mirovinsko osiguranje, na primjer određivanje i isplata mirovina i uvjeti prijenosa mirovinskih prava.
- (38) Ako se radi o programu u kojem je imovina odvojena u posebnu obračunsku jedinicu, odredbe ove Direktive pojedinačno se primjenjuju na taj program.
- (39) U nadzorne svrhe važno je utvrditi odredbe o suradnji između nadležnih tijela država članica te u druge svrhe između tih tijela i Komisije. S ciljem izvršavanja svojih dužnosti i doprinosa dosljednoj i pravovremenoj provedbi ove Direktive, nadležna bi tijela jedna drugima trebala dostavljati informacije potrebne za primjenu odredaba Direktive. Komisija je izrazila svoju namjeru osnivanja odbora nadzornih tijela s ciljem poticanja suradnje,

usklađivanja i razmjene gledišta između nacionalnih nadležnih tijela te s ciljem promicanja dosljedne provedbe ove Direktive.

- (40) Budući da se cilj predloženog djelovanja, odnosno stvaranje zakonodavnog okvira Zajednice za institucije strukovnog mirovinskog osiguranja, ne može na zadovoljavajući način postići na razini država članica, te se stoga zbog svog opsega i učinka djelovanja može bolje postići na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora. U skladu s načelom razmjernosti iz tog članka, ova Direktiva ne prelazi izvan onog što je nužno za postizanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet

Ovom Direktivom utvrđuju se pravila osnivanja i obavljanja djelatnosti institucija za strukovno mirovinsko osiguranje.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na institucije za strukovno mirovinsko osiguranje. Ako, u skladu s nacionalnim pravom, institucije za strukovno mirovinsko osiguranje nemaju pravnu osobnost, države članice primjenjuju ovu Direktivu ili na te institucije ili, prema uvjetima iz stavka 2., na subjekte koji imaju odobrenje za rad i koji su odgovorni za upravljanje njima ili djelovanje u njihovo ime.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na:

- (a) institucije koje upravljaju programima socijalne sigurnosti obuhvaćenim Uredbom (EEZ) br. 1408/71 ⁽¹⁾ i Uredbom (EEZ) br. 574/72 ⁽²⁾;

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 149, 5.7.1971., str. 2.). Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EZ) br. 1386/2001 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 187, 10.7.2001., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka za provedbu Uredbe (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 74, 27.3.1972., str. 1.). Uredba kako je zadnje izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 410/2002 (SL L 62, 5.3.2002., str. 17.).

- (b) institucije obuhvaćene Direktivom 73/239/EEZ ⁽¹⁾, Direktivom 85/611/EEZ ⁽²⁾, Direktivom 93/22/EEZ ⁽³⁾, Direktivom 2000/12/EZ ⁽⁴⁾ i Direktivom 2002/83/EZ ⁽⁵⁾;
- (c) institucije koje posluju na temelju generacijske solidarnosti;
- (d) institucije u kojima zaposlenici pokroviteljskih poduzeća nemaju zakonska prava na primanja i u kojima pokroviteljsko poduzeće može bilo kada otkupiti imovinu i nije obvezno izvršiti obveze isplate mirovina;
- (e) društva koja koriste programe pričuva za mirovine radi isplate mirovina svojim zaposlenicima.

Članak 3.

Primjena na institucije koje upravljaju programima socijalne sigurnosti

Institucije za strukovno mirovinsko osiguranje, koje također upravljaju i programima obveznog mirovinskog osiguranja vezanim uz zaposlenje koji predstavljaju programe socijalne sigurnosti navedene u Uredbama (EEZ) br. 1408/71 i (EEZ) br. 574/72, obuhvaćene su ovom Direktivom u dijelu koji se odnosi na njihovo upravljanje dobrovoljnim strukovnim mirovinskim osiguranjem. U tom slučaju su obveze i pripadajuća imovina odvojeni u posebnu obračunsku jedinicu i nije moguće ta sredstva prenijeti u obvezne mirovinske programe koji predstavljaju programe socijalne sigurnosti, ili obratno.

Članak 4.

Neobvezna primjena na institucije obuhvaćene Direktivom 2002/83/EZ

Matične države članice mogu odlučiti da će primjenjivati odredbe iz članaka 9. do 16. i članaka 18. do 20. ove Direktive na poslove društava za osiguranje, koja su obuhvaćena Direktivom 2002/83/EZ, vezane uz strukovno mirovinsko osiguranje. U tom slučaju cjelokupna imovina i obveze koje se odnose na spomenute poslove odvajaju se u posebnu obračunsku jedinicu, a upravljanje i organizacija tih sredstava odvijaju se odvojeno od ostalih poslova društva za osiguranje, bez ikakve mogućnosti prijenosa.

⁽¹⁾ Prva direktiva Vijeća 73/239/EEZ od 24. srpnja 1973. o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na osnivanje i obavljanje poslova izravnog osiguranja osim životnog osiguranja (SL L 228, 16.8.1973., str. 3.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2002/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 77, 20.3.2002., str. 17.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 375, 31.12.1985., str. 3.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2001/108/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 41, 13.2.2002., str. 35.).

⁽³⁾ Direktiva Vijeća 93/22/EEZ od 10. svibnja 1993. o investicijskim uslugama u području vrijednosnih papira (SL L 141, 11.6.1993., str. 27.). Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2000/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 290, 17.11.2000., str. 27.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. koja se odnosi na osnivanje i obavljanje djelatnosti kreditnih institucija (SL L 126, 26.5.2000., str. 1.). Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 2000/28/EZ (SL L 275, 27.10.2000., str. 37.).

⁽⁵⁾ Direktiva 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju (SL L 345, 19.12.2002., str. 1.).

U tom slučaju, i samo glede njihovih poslova vezanih uz strukovno mirovinsko osiguranje, društva za osiguranje ne podliježu odredbama iz članaka 20. do 26., 31. i 36. Direktive 2002/83/EZ.

Matična država članica osigurava da ili nadležna tijela ili tijela odgovorna za nadzor društava za osiguranje iz Direktive 2002/83/EZ, u okviru svog nadzornog posla, provjeravaju striktnu odvojenost dotičnih poslova strukovnog mirovinskog osiguranja.

Članak 5.

Manje mirovinske institucije i zakonom predviđeni programi

Osim članka 19., države članice mogu odlučiti da neće primjenjivati ovu Direktivu, u cijelosti ili djelomično, na institucije na svom državnom području koje upravljaju mirovinskim programima s manje od 100 članova ukupno. Prema članku 2. stavku 2., takve institucije bi ipak trebale imati pravo dobrovoljno primjenjivati ovu Direktivu. Članak 20. se može primjenjivati isključivo ako se primjenjuju i sve ostale odredbe ove Direktive.

Države članice mogu odlučiti da neće primjenjivati članke 9. do 17. na institucije ako je u skladu sa zakonodavstvom strukovno mirovinsko osiguranje zakonom predviđeno i za njega jamči državno tijelo. Članak 20. se može primjenjivati isključivo ako se primjenjuju i sve ostale odredbe ove Direktive.

Članak 6.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

- (a) „institucija za strukovno mirovinsko osiguranje” ili „institucija” znači institucija, bez obzira na njezin pravni oblik, koja posluje na temelju kapitalizacije i koja je osnovana odvojeno od pokroviteljskog poduzeća ili strukovnog udruženja s ciljem osiguravanja mirovina u kontekstu strukovne djelatnosti na temelju sporazuma ili ugovora sklopljenog:

— pojedinačno ili kolektivno između jednog ili više poslodavaca i jednog ili više zaposlenika ili njihovih predstavnika, ili

— sa samozaposlenim osobama, u skladu sa zakonodavstvom matične države članice i države članice domaćina,

i koja obavlja djelatnosti koje iz njega izravno proizlaze;

- (b) „mirovinski program” znači ugovor, sporazum, punomoć ili pravila kojima se definiraju uvjeti za stjecanje prava na određene vrste mirovine;

- (c) „pokroviteljsko poduzeće” znači bilo koje poduzeće ili drugi subjekt, bez obzira na to sastoji li se od jedne ili više pravnih ili fizičkih osoba, koji ima ulogu poslodavca ili samozaposlene osobe ili njihove kombinacije i koji plaća doprinose instituciji za strukovno mirovinsko osiguranje;

- (d) „mirovine” znači primanja koja se isplaćuju prilikom ostvarivanja ili očekivanog ostvarivanja prava na mirovinu, ili dodatna primanja kao dodatak prethodno navedenim primanjima u obliku isplata u slučaju smrti, invalidnosti ili prestanka radnog odnosa ili u obliku isplata ili usluga za potporu u slučaju bolesti, siromaštva ili smrti. S ciljem omogućavanja financijske sigurnosti u mirovini, ova primanja obično imaju oblik doživotnih isplata. Ona, međutim, mogu biti i isplate kroz određeno razdoblje ili jednokratne isplate cjelovitog iznosa;
- (e) „član” znači osoba koja zbog svojih strukovnih djelatnosti ima ili će ostvariti pravo na mirovinu u skladu s odredbama mirovinskog programa;
- (f) „korisnik” znači osoba koja prima mirovine;
- (g) „nadležno tijelo” znači nacionalna tijela određena za izvršavanje dužnosti utvrđenih ovom Direktivom;
- (h) „biometrijski rizik” znači rizik smrti, invalidnosti i dugovječnosti;
- (i) „matična država članica” znači država članica u kojoj institucija ima svoje registrirano sjedište i središnju upravu, ili, ako nema registrirano sjedište, u kojoj ima svoju središnju upravu;
- (j) „država članica domaćin” znači država članica čije se socijalno i radno pravo mjerodavno za područje programa strukovnog mirovinskog osiguranja primjenjuje na odnos između pokroviteljskog poduzeća i članova.

Članak 7.

Djelatnosti institucije

Svaka država članica zahtijeva od institucija unutar svojeg državnog područja ograničavanje njihovih djelatnosti na poslove vezane uz mirovine i djelatnosti koje iz njih proizlaze.

Ako u skladu s člankom 4. društvo za osiguranje upravlja poslovima strukovnog mirovinskog osiguranja striktnim odvajanjem imovine i obveza u posebnu obračunsku jedinicu, ta odvojena imovina i obveze ograničavaju se na poslove vezane uz mirovine i djelatnosti koje izravno iz njih proizlaze.

Članak 8.

Zakonska odvojenost pokroviteljskog poduzeća od institucija za strukovno mirovinsko osiguranje

Svaka država članica osigurava zakonsku odvojenost pokroviteljskog poduzeća i institucije za strukovno mirovinsko osiguranje da bi u interesu članova i korisnika zaštitila imovinu institucije u slučaju stečaja pokroviteljskog poduzeća.

Članak 9.

Uvjeti poslovanja

1. Svaka država članica glede svih institucija na svom državnom području osigurava:

- (a) da su nadležna nadzorna tijela registrirala instituciju u nacionalnom registru ili joj izdala odobrenje za rad; u slučaju prekograničnih djelatnosti iz članka 20., u registru se navode i države članice u kojima institucija posluje;
- (b) da instituciju učinkovito vode osobe dobrog ugleda koje i same moraju imati odgovarajuće stručne kvalifikacije i iskustvo ili da zapošljavaju savjetnike s odgovarajućim stručnim kvalifikacijama i iskustvom;
- (c) provedbu pravilno utvrđenih propisa o funkcioniranju svih mirovinskih programa kojima upravlja institucija, o čemu su članovi primjereno obaviješteni;
- (d) da je sve tehničke pričuve izračunao i ovjerio aktuar ili, ako ne aktuar, drugi stručnjak na tom području, uključujući revizora, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, na temelju aktuarskih metoda koje su priznala nadležna tijela matične države članice;
- (e) da se pokroviteljsko poduzeće, u slučaju da jamči isplatu mirovina, obvezalo na redovito financiranje;
- (f) dostatnu obaviještenost članova o uvjetima mirovinskog programa, posebno:
- i. o pravima i obvezama strana uključenih u mirovinski program;
  - ii. o financijskim, tehničkim i drugim rizicima povezanim s mirovinskim programom;
  - iii. o vrsti i distribuciji tih rizika.

2. U skladu s načelom supsidijarnosti i uzimajući u obzir vrste mirovina koje nude sustavi socijalne sigurnosti, države članice mogu predvidjeti mogućnost pokrića dugovječnosti i invalidnosti, skrbi za preživjele uzdržavane članove te zajamčenog povrata doprinosa u obliku dodatnih primanja, koji mogu biti ponuđeni članovima ako se tako slože poslodavci i zaposlenici ili njihovi predstavnici.

3. Država članica može zahtijevati da uvjeti poslovanja institucije na njezinom državnom području podliježu i drugim zahtjevima s ciljem primjerenog osiguranja interesa članova i korisnika.

4. Država članica može dozvoliti ili zahtijevati da institucije na njezinom državnom području povjere upravljanje tim institucijama, u cijelosti ili djelomično, drugim subjektima koji posluju u ime tih institucija.

5. U slučaju prekograničnih djelatnosti iz članka 20., nadležna tijela matične države članice prethodno odobravaju uvjete poslovanja institucije.

Članak 10.

Godišnji financijski izvještaji i godišnja izvješća

Svaka država članica zahtijeva od svih institucija na svom državnom području sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih izvješća za sve mirovinske programe kojima institucije upravljaju i, prema potrebi, godišnje financijske izvještaje i godišnja izvješća za svaki mirovinski program pojedinačno. Godišnji financijski izvještaji i godišnja izvješća daju istinit i objektivan prikaz imovine, obveza i financijskog položaja institucije. Godišnji financijski izvještaji i informacije iz izvješća dosljedni su, iscrpni, objektivno prezentirani te su ih ovlaštene osobe u skladu s nacionalnim pravom propisno odobrile.

Članak 11.

Informacije koje se dostavljaju članovima i korisnicima

1. Ovisno o vrsti uspostavljenog mirovinskog programa, svaka država članica osigurava da svaka institucija na njezinom državnom području dostavlja u najmanju ruku informacije utvrđene u ovom članku.

2. Članovi i korisnici i/ili, ovisno o slučaju, njihovi predstavnici primaju:

- (a) na zahtjev, godišnje financijske izvještaje i godišnja izvješća navedene u članku 10., a ako je institucija odgovorna za više od jednog programa, one koji se odnose na program čiji su članovi;
- (b) unutar razumnog roka, sve važne informacije glede promjena pravila mirovinskog programa.

3. Izjava o načelima politike ulaganja, navedena u članku 12., dostupna je članovima i korisnicima i/ili, ovisno o slučaju, njihovim predstavnicima na zahtjev.

4. Svaki član na zahtjev prima i detaljne i bitne informacije o:

- (a) ciljanoj razini mirovine, ovisno o slučaju;
- (b) razini primanja u slučaju prestanka radnog odnosa;
- (c) ako član sam snosi rizik ulaganja, rasponu mogućnosti ulaganja, ovisno o slučaju, i stvarnom portfelju ulaganja, kao i informacije o izloženosti riziku i troškovima vezanim uz ulaganja;
- (d) postupcima prijenosa mirovinskih prava drugoj instituciji za strukovno mirovinsko osiguranje u slučaju prestanka radnog odnosa.

Članovi svake godine dobivaju sažete informacije o situaciji institucije kao i tekućoj razini financiranja njihovih stečenih individualnih prava.

5. Svaki korisnik prilikom ostvarivanja prava na mirovinu ili druga primanja dobiva primjerenu informaciju o ostvarenim primanjima i odgovarajućim mogućnostima isplate.

Članak 12.

Izjava o načelima politike ulaganja

Svaka država članica osigurava da sve institucije na njezinom državnom području pripreme i najmanje svake tri godine preispitaju pisanu izjavu o načelima politike ulaganja. Ova se izjava neodgodivo revidira nakon svih značajnih promjena u politici ulaganja. Države članice propisuju da ta izjava u najmanju ruku sadržava činjenice kao što su metode mjerenja rizika ulaganja, primijenjeni postupci upravljanja rizicima te strateška raspodjela imovine s obzirom na vrstu i trajanje mirovinskih obveza.

Članak 13.

Informacije koje se dostavljaju nadležnim tijelima

Svaka država članica nadležnim tijelima osigurava potrebne ovlasti i sredstva s obzirom na sve institucije na njezinom državnom području:

- (a) da zahtijevaju od institucije, članova uprave i drugih rukovoditelja ili direktora ili osoba koje kontroliraju instituciju dostavljanje informacija o svim poslovnim pitanjima ili prosljeđivanje svih poslovnih dokumenata;
- (b) za nadzor odnosa između institucije i drugih društava ili između institucija, ako institucije povjere poslove drugim društvima ili institucijama (izdvajanje poslovnih procesa), što utječe na financijsku situaciju institucije ili je u materijalnom smislu značajno za učinkovit nadzor;
- (c) za redovito primanje izjave o načelima politike ulaganja, godišnjih financijskih izvještaja i godišnjih izvješća te svih dokumenata potrebnih za nadzor. To može podrazumijevati sljedeće dokumente:
  - i. interna izvješća za razdoblja tijekom godine;
  - ii. aktuarske procjene i detaljne pretpostavke;
  - iii. studije imovine i obveza;
  - iv. dokaz o dosljednosti s načelima politike ulaganja;
  - v. dokaz da se doprinosi plaćaju prema planu;
  - vi. izvješća osoba odgovornih za reviziju godišnjih financijskih izvještaja iz članka 10.;

(d) za obavljanje izravnog nadzora u prostorijama institucije i, ovisno o slučaju, nad izdvojenim poslovnim procesima da bi provjerila obavljaju li se djelatnosti u skladu s nadzornim pravilima.

Članak 14.

Ovlasti interveniranja i dužnosti nadležnih tijela

1. Nadležna tijela zahtijevaju od svih institucija na svom državnom području korištenje pouzdanih administrativnih i računovodstvenih postupaka i primjerenih mehanizama unutarnje kontrole.

2. Nadležna tijela imaju ovlasti poduzimanja svih mjera, uključujući prema potrebi mjere upravne ili financijske prirode, u odnosu na institucije na svom državnom području ili protiv osoba koje vode instituciju, koje su primjerene i potrebne za sprečavanje ili ispravljanje svih nepravilnosti koje štete interesima članova i korisnika.

One također mogu ograničiti ili zabraniti slobodno raspolaganje imovinom institucije, posebno ako:

(a) institucija nije oblikovala dostatne tehničke pričuve s obzirom na cjelokupno poslovanje ili ima nedostatnu imovinu za pokriće tehničkih pričuva;

(b) institucija ne raspolaže propisanim kapitalom.

3. S ciljem zaštite interesa članova i korisnika, nadležna tijela mogu ovlasti osoba koje vode instituciju na njihovu državnom području, u skladu s pravom matične države članice, u cijelosti ili djelomično prenijeti na posebnog predstavnika koji je osposobljen za izvršavanje tih ovlasti.

4. Nadležna tijela mogu zabraniti ili ograničiti djelatnosti institucije na svom državnom području posebno ako:

(a) institucija ne štiti primjereno interese članova i korisnika;

(b) institucija više ne ispunjava uvjete poslovanja;

(c) institucija ozbiljno zanemaruje obveze na temelju propisa kojima podliježe;

(d) u slučaju prekogranične djelatnosti, institucija ne poštuje zahtjeve socijalnog i radnog prava države članice domaćina mjerodavne na području strukovnog mirovinskog osiguranja.

Svaka odluka o zabrani djelatnosti institucije mora biti potkrijepljena jasnim obrazloženjima te se spomenuta institucija mora o tome obavijestiti.

5. Države članice osiguravaju da odluke donesene o instituciji temeljem zakona i drugih propisa donesenih u skladu s ovom Direktivom podliježu pravu obraćanja sudu.

Članak 15.

Tehničke pričuve

1. Matična država članica osigurava da institucije koje upravljaju programima strukovnog mirovinskog osiguranja u svakom trenutku, s obzirom na ukupni opseg svojih mirovinskih programa, oblikuju primjeren iznos tehničkih pričuva koji je u skladu s financijskim obvezama koje proizlaze iz portfelja postojećih mirovinskih ugovora.

2. Matična država članica osigurava da institucije koje upravljaju strukovnim mirovinskim osiguranjem, ako osiguravaju pokriće biometrijskih rizika i/ili jamče uspješnost ulaganja ili određenu razinu primanja, oblikuju dostatan iznos tehničkih pričuva s obzirom na ukupan opseg tih programa.

3. Tehničke pričuve izračunavaju se svake godine. Međutim, matična država članica može dozvoliti izračun svake tri godine ako institucija članovima i/ili nadležnim tijelima dostavi potvrdu ili izvješće o usklađenjima za godine međurazdoblja. Potvrda ili izvješće odražavaju usklađen razvoj tehničkih pričuva te promjene rizika koje pokrivaju.

4. Tehničke pričuve izračunava i ovjerava aktuar ili, ako ne aktuar, drugi stručnjak na tom području, uključujući revizora, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, na temelju aktuarskih metoda koje su nadležna tijela matične države članice priznala prema sljedećim načelima:

(a) minimalni iznos tehničkih pričuva izračunava se pomoću dovoljno oprezne aktuarske procjene, uzimajući u obzir sve obveze za mirovine i za doprinose u skladu s mirovinskim sporazumima institucije. Mora biti dostatan za nastavak isplata mirovina i primanja koji se već isplaćuju korisnicima te također odražavati obveze koje proizlaze iz stečenih mirovinskih prava članova. Gospodarske i aktuarske pretpostavke odabrane za vrednovanje obveza također se odabiru oprezno, uzimajući prema potrebi u obzir primjerenu granicu nepovoljnog odstupanja;

(b) najviše kamatne stope koje se koriste odabiru se na temelju načela razboritosti i određuju sukladno mjerodavnim propisima matične države članice. Te kamatne stope odabrane na načelu razboritosti određuju se uzimajući u obzir:

— prinos pripadajuće imovine koju drži institucija i budući povrat od ulaganja, i/ili

— tržišni prinos visokokvalitetnih ili državnih obveznica;

(c) biometrijske tablice koje se koriste za izračun tehničkih pričuva temelje se na načelu razboritosti, uzimajući u obzir glavne značajke grupe članova i mirovinskih programa, posebno očekivane promjene značajnih rizika;

(d) metoda i osnova izračuna tehničkih pričuva općenito su dosljedne od jedne do druge poslovne godine. Međutim, odstupanja se mogu opravdati promjenom zakonskih, demografskih ili gospodarskih okolnosti na kojima se temelje pretpostavke.

5. Matična država članica može zahtijevati da izračun tehničkih pričuva podliježe dodatnim i detaljnijim zahtjevima kako bi osigurala primjerenu zaštitu interesa članova i korisnika.

6. S ciljem daljnjeg usklađivanja pravila izračuna tehničkih pričuva koje može biti opravdano – posebno onih koji se odnose na kamatne stope i druge pretpostavke koje utječu na razinu tehničkih pričuva – Komisija svake dvije godine ili na zahtjev države članice izdaje izvješće o stanju razvoja prekograničnih djelatnosti.

Komisija predlaže sve potrebne mjere za sprečavanje mogućih odstupanja prouzročenih različitim razinama kamatnih stopa i za zaštitu interesa korisnika i članova bilo kojeg programa.

Članak 16.

Pokriće tehničkih pričuva

1. Matična država članica zahtijeva da svaka institucija u svakom trenutku raspolaže dostatnom i primjerenom imovinom za pokriće tehničkih pričuva s obzirom na ukupni opseg mirovinskih programa kojima upravlja.

2. Matična država članica može dopustiti instituciji, na ograničeno vremensko razdoblje, da ima nedostatnu imovinu za pokriće tehničkih pričuva. U tom slučaju nadležna tijela zahtijevaju da institucija donese konkretan i ostvariv plan oporavka kako bi osigurala ponovno ispunjavanje zahtjeva iz stavka 1. Plan podliježe sljedećim uvjetima:

(a) institucija utvrđuje konkretan i ostvariv plan kako bi uspostavila potreban iznos imovine za potpuno i pravodobno pokriće tehničkih pričuva. Plan je dostupan članovima ili, ovisno o slučaju, njihovim predstavnicima i/ili podliježe odobrenju nadležnih tijela matične države članice;

(b) prilikom sastavljanja plana vodi se računa o specifičnoj situaciji institucije, posebno o strukturi imovine/obveza, profilu rizičnosti, planu likvidnosti, starosnoj strukturi članova koji ostvaruju pravo na mirovine, činjenici radi li se o programima u fazi pokretanja ili programima koji prelaze iz onih bez pokrića ili s djelomičnim pokrićem na one s potpunim pokrićem;

(c) u slučaju prestanka mirovinskog programa tijekom razdoblja spomenutog u ovom stavku, institucija obavješćuje nadležna tijela matične države članice. Institucija

utvrđuje postupak za prijenos imovine i pripadajućih obveza drugoj financijskoj instituciji ili sličnom tijelu. O tom postupku obavješćuju se nadležna tijela matične države članice, a okvirni prikaz postupka dostupan je članovima ili, ovisno o slučaju, njihovim predstavnicima sukladno načelu povjerljivosti.

3. U slučaju prekogranične djelatnosti iz članka 20., tehničke pričuve u svakom su trenutku u potpunosti pokrivene s obzirom na ukupni opseg mirovinskih programa kojima se upravlja. Ako se ovi uvjeti ne ispunjavaju, nadležna tijela matične države članice interveniraju u skladu s člankom 14. U svrhu ispunjavanja ovog zahtjeva matična država članica može zahtijevati striktno odvajanje imovine i obveza u posebnu obračunsku jedinicu.

Članak 17.

Propisani kapital

1. Matična država članica osigurava da institucije koje upravljaju mirovinskim programima, kod kojih sama institucija, a ne pokroviteljsko poduzeće, preuzima obvezu pokrića biometrijskog rizika ili jamči određenu uspješnost ulaganja ili određenu razinu primanja, trajno raspolažu dodatnom imovinom povrh tehničkih pričuva da posluži kao zaštitni dodatak. Taj iznos odražava vrstu rizika i temelj imovine u odnosu na ukupni opseg programa kojima upravlja. Imovina je neopterećena bilo kojim budućim obvezama i služi kao zaštitni kapital za izjednačavanje razlika između predviđenih i stvarnih troškova i prihoda.

2. U svrhe izračuna minimalnog iznosa dodatne imovine, primjenjuju se propisi utvrđeni člankom 27. i 28. Direktive 2002/83/EZ.

3. Međutim, stavak 1. ne sprječava države članice da od institucija na svom državnom području zahtijevaju da raspolažu propisanim kapitalom ili da utvrde detaljnije propise pod uvjetom da su opravdani načelom razboritosti.

Članak 18.

Pravila ulaganja

1. Države članice zahtijevaju od institucija na svom državnom području ulaganje u skladu s načelom razboritosti, a posebno u skladu sa sljedećim pravilima:

(a) imovina se ulaže u najboljem interesu članova i korisnika. U slučaju mogućeg sukoba interesa, institucija ili subjekt koji upravlja njezinim portfeljem osigurava da se ulaže isključivo u interesu članova i korisnika;

- (b) imovina se ulaže tako da jamči sigurnost, kvalitetu, likvidnost i profitabilnost portfelja kao cjeline.

Imovina za pokriće tehničkih pričuva također se ulaže u skladu s vrstom i trajanjem očekivanih budućih mirovina;

- (c) imovina se većinom ulaže na uređena tržišta. Ulaganja u imovinu koja nije uvrštena za trgovanje na uređenom financijskom tržištu u svakom se slučaju moraju držati na razboritim razinama;
- (d) ulaganje u izvedene financijske instrumente moguće je pod uvjetom da doprinose smanjenju rizika ulaganja ili olakšavaju učinkovito upravljanje portfeljem. Treba ih vrednovati po načelu opreznosti, uzimajući u obzir temeljnu imovinu, te uključiti u vrednovanje imovine institucije. Institucija također izbjegava prekomjernu izloženost riziku druge odgovorne strane i drugim poslovima s izvedenicama;
- (e) imovina se pravilno diversificira tako da se izbjegne pretjerano oslanjanje na pojedinu imovinu, izdavatelja ili grupu društava i akumuliranje rizika u portfelju kao cjelini.

Ulaganja u imovinu koji izdaje isti izdavatelj ili izdavatelji koji pripadaju istoj grupi ne smije instituciju izlagati prekomjernom koncentracijskom riziku;

- (f) ulaganje u pokroviteljsko poduzeće ne iznosi više od 5 % ukupnog portfelja, a ako pokroviteljsko poduzeće pripada grupi, ulaganje u poduzeća koja pripadaju istoj grupi u kojoj je pokroviteljsko poduzeće ne iznosi više od 10 % portfelja.

Ako institucija ima više pokroviteljskih poduzeća, ulaganje u ta pokroviteljska poduzeća provodi se na temelju načela razboritosti, uzimajući u obzir potrebu primjerene diversifikacije.

Države članice mogu odlučiti da neće primjenjivati zahtjeve iz točaka (e) i (f) na ulaganje u državne obveznice.

2. Matične države članice zabranjuju instituciji pozajmljivanje ili da djeluje kao jamac trećim stranama. Međutim, države članice mogu dozvoliti institucijama pozajmljivanje samo u svrhu likvidnosti i na privremenoj osnovi.

3. Države članice ne zahtijevaju od institucija na svom državnom području ulaganje u određene kategorije imovine.

4. Ne dovodeći u pitanje članak 12., investicijske odluke institucije na njihovom državnom području ili njezini upravitelji portfeljem ne podliježu nikakvim prethodnim odobrenjima ili zahtjevima za sustavno obavješćivanje država članica.

5. U skladu s odredbama stavaka 1. do 4. države članice mogu za institucije na svom državnom području utvrditi detaljnija pravila, uključujući kvantitativna pravila, pod uvjetom da su

opravdana načelom razboritosti, s ciljem odražavanja ukupnog opsega mirovinskih programa kojima upravljaju te institucije.

Posebno, države članice mogu primjenjivati odredbe o ulaganjima slične onima iz Direktive 2002/83/EZ.

Međutim, države članice ne sprečavaju institucije da:

- (a) do 70 % imovine za pokriće tehničkih pričuva ili cjelokupnog portfelja programa u kojima članovi snose rizike ulaganja, ulože u dionice, prenosive vrijednosne papire koji se tretiraju kao dionice i korporativne obveznice koji su uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i odlučuju o relativnom ponderu tih vrijednosnih papira u njihovom portfelju ulaganja. Pod uvjetom da je to opravdano načelom razboritosti, države članice ipak mogu primijeniti manja ograničenja na institucije koje osiguravaju mirovinske proizvode s dugoročnim jamstvom kamatne stope, same snose rizik ulaganja i same osiguravaju jamstvo;
- (b) ulažu do 30 % imovine za pokriće tehničkih pričuva u imovinu denominiranu u valutama različitim od one u kojoj su izražene obveze;
- (c) ulažu u tržišta rizičnog kapitala.

6. Stavak 5. državama članicama ne oduzima pravo da u pojedinačnim slučajevima zahtijevaju da institucije na njihovom državnom području primjenjuju stroža pravila ulaganja pod uvjetom da su opravdana načelom razboritosti, naročito s obzirom na obveze koje je institucija preuzela.

7. U slučaju prekograničnih djelatnosti navedenih u članku 20., nadležna tijela svake države članice domaćina mogu zahtijevati da se pravila utvrđena u drugom podstavku primjenjuju na institucije u matičnoj državi članici. U tom slučaju ova se pravila primjenjuju samo na onaj dio imovine institucije koji odgovara djelatnostima koje se obavljaju u određenoj državi članici domaćinu. Nadalje, ona se primjenjuju isključivo ako se ista ili stroža pravila također primjenjuju na institucije u državi članici domaćinu.

Pravila iz prvog podstavka jesu sljedeća:

- (a) institucija ne ulaže više od 30 % te imovine u dionice, druge vrijednosne papire koji se tretiraju kao dionice i dužničke vrijednosne papire koji nisu uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu, ili institucija ulaže najmanje 70 % te imovine u dionice, druge vrijednosne papire koji se tretiraju kao dionice i dužničke vrijednosne papire koji su uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu;
- (b) institucija ne ulaže više od 5 % te imovine u dionice i druge vrijednosne papire koji se tretiraju kao dionice, obveznice, dužničke vrijednosne papire i druge instrumente tržišta novca i instrumente tržišta kapitala koje izdaje isti izdavatelj i ne više od 10 % te imovine u dionice i druge vrijednosne papire koji se tretiraju kao dionice, obveznice, dužničke vrijednosne papire i druge instrumente tržišta novca i instrumente tržišta kapitala koje izdaju izdavatelji koji pripadaju istoj grupi;

(c) institucija ne ulaže više od 30 % te imovine u imovinu denominiranu u valutama različitim od one u kojoj su izražene obveze.

S ciljem ispunjavanja ovih zahtjeva matična država članica može zahtijevati striktno odvajanje imovine u posebnu obračunsku jedinicu.

Članak 19.

Upravljanje i skrbništvo

1. Države članice ne ograničavaju institucije da za upravljanje investicijskim portfeljem imenuju upravitelje portfeljem sa sjedištem u drugoj državi članici koji su dobili valjano odobrenje za rad za tu djelatnost u skladu s Direktivama 85/611/EEZ, 93/22/EEZ, 2000/12/EZ i 2002/83/EZ, kao i one iz članka 2. stavka 1. ove Direktive.

2. Države članice ne ograničavaju institucije da za skrbništvo nad njihovom imovinom imenuju skrbnike sa sjedištem u drugoj državi članici koji su dobili valjano odobrenje za rad u skladu s Direktivom 93/22/EEZ ili Direktivom 2000/12/EZ, ili koji su prihvaćeni kao depozitari za potrebe Direktive 85/611/EEZ.

Odredba iz ovog stavka ne sprječava matičnu državu članicu da zahtijeva obvezno imenovanje depozitara ili skrbnika.

3. Svaka država članica poduzima potrebne korake da se sukladno njezinom nacionalnom pravu omogućiti, u skladu s člankom 14., a na zahtjev matične države članice institucije, zabrana slobodnog raspolaganja imovinom koja je povjerena depozitaru ili skrbniku unutar njezinog državnog područja.

Članak 20.

Prekogrančne djelatnosti

1. Ne dovodeći u pitanje nacionalno socijalno i radno zakonodavstvo glede organizacije mirovinskih sustava, uključujući obvezno članstvo i rezultate pregovora o sklapanju kolektivnih ugovora, države članice dopuštaju poduzećima unutar svog državnog područja pokroviteljstvo nad institucijama za strukovno mirovinsko osiguranje koje su dobile odobrenje za rad u drugim državama članicama. One institucijama za strukovno mirovinsko osiguranje koje su dobile odobrenje za rad na njihovom državnom području dopuštaju da prihvate pokroviteljstvo od strane poduzeća s državnog područja drugih država članica.

2. Institucija koja želi prihvatiti pokroviteljstvo od strane pokroviteljskog poduzeća s državnog područja druge države članice podliježe prethodnom odobrenju nadležnih tijela svoje matične države članice, kako je navedeno u članku 9. stavku 5. Ako ona namjerava prihvatiti pokroviteljstvo od strane pokroviteljskog poduzeća s državnog područja druge države članice, o tome obavješćuje nadležna tijela matične države članice u kojoj je dobila odobrenje za rad.

3. Države članice zahtijevaju od institucije unutar svojeg državnog područja kojoj je poduzeće s državnog područja

druge države članice predložilo pokroviteljstvo da dostavi sljedeće informacije prilikom obavješćivanja navedenog u stavku 2.:

(a) državu ili države članice domaćine;

(b) naziv pokroviteljskog poduzeća;

(c) glavna obilježja mirovinskog programa kojim će upravljati za pokroviteljsko poduzeće.

4. Ako nadležno tijelo matične države članice primi obavijest iz stavka 2., i ako nema razloga za sumnju da su upravna struktura ili financijska situacija institucije ili dobar ugled i stručne kvalifikacije ili iskustvo osoba koje vode instituciju u skladu predloženim djelovanjem u državi članici domaćinu, ono unutar tri mjeseca od zaprimanja informacija iz stavka 3. priopćava tu informaciju nadležnim tijelima države članice domaćina i o tome obavješćuje instituciju.

5. Prije nego institucija počne upravljati mirovinskim programom za pokroviteljsko poduzeće u drugoj državi članici, nadležna tijela države članice domaćina unutar dva mjeseca od zaprimanja informacije navedene u stavku 3. obavješćuju nadležna tijela matične države članice, ovisno o slučaju, o zahtjevima socijalnog i radnog prava koji su mjerodavni za područje strukovnog mirovinskog osiguranja u skladu s kojima se mora upravljati mirovinskim programom čiji je pokrovitelj poduzeće u državi članici domaćinu i o svim pravilima koja se moraju primjenjivati u skladu s člankom 18. stavkom 7. te stavkom 7. ovog članka. Nadležna tijela matične države članice priopćavaju tu informaciju instituciji.

6. Nakon zaprimanja obavijesti iz stavka 5., ili ako ne primi nikakvu obavijest od nadležnih tijela matične države članice po isteku razdoblja navedenog u stavku 5., institucija može početi upravljati mirovinskim programom čiji je pokrovitelj poduzeće u državi članici domaćinu, u skladu sa zahtjevima socijalnog i radnog prava države članice domaćina koji su mjerodavni za područje strukovnog mirovinskog osiguranja i svim pravilima koja se moraju primjenjivati u skladu s člankom 18. stavkom 7. i stavkom 7. ovog članka.

7. Posebno, institucija čiji je pokrovitelj poduzeće u drugoj državi članici također, glede pripadajućih članova, podliježe svim zahtjevima o pružanju informacija, u skladu s člankom 11., koje nadležna tijela države članice domaćina primjenjuju na sve institucije u toj državi članici.

8. Nadležna tijela države članice domaćina obavješćuju nadležna tijela matične države članice o svim značajnim promjenama zahtjeva socijalnog i radnog prava države članice domaćina koji su mjerodavni za područje strukovnog mirovinskog osiguranja, koje mogu utjecati na obilježja mirovinskog programa u onoj mjeri u kojoj se tiču poslovanja mirovinskog programa čiji je pokrovitelj poduzeće u državi članici domaćinu te svih pravila koja se moraju primjenjivati u skladu s člankom 18. stavkom 7. i stavkom 7. ovog članka.

9. Nadležna tijela države članice domaćina provode kontinuirani nadzor institucije u vezi s usklađenošću njezinih djelatnosti sa zahtjevima radnog i socijalnog prava države članice domaćina koji su mjerodavni za područje strukovnog mirovinskog osiguranja iz stavka 5. te sa zahtjevima o pružanju informacija iz stavka 7. Ako se prilikom nadzora otkriju nepravilnosti, nadležna tijela države članice domaćina odmah o tome obavješćuju nadležna tijela matične države članice. Nadležna tijela matične države članice, u suradnji s nadležnim tijelima države članice domaćina, poduzimaju potrebne mjere kojima osiguravaju da institucija prekine s otkrivenim kršenjem socijalnog i radnog prava.

10. Ako unatoč mjerama koje su poduzela nadležna tijela matične države članice, ili zbog toga što primjerenih mjera u matičnoj državi članici nema, institucija ustraje u kršenju važećih odredaba zahtjeva socijalnog i radnog prava koji su mjerodavni za područje strukovnog mirovinskog osiguranja, nadležna tijela države članice domaćina mogu, nakon što o tome obavijeste nadležna tijela matične države članice, poduzeti odgovarajuće mjere za sprečavanje ili sankcioniranje daljnjih nepravilnosti, uključujući, ako je to zaista potrebno, zabranu poslovanja instituciji u državi članici domaćinu za pokrovi-teljsko poduzeće.

Članak 21.

Suradnja između država članica i s Komisijom

1. Države članice osiguravaju na primjeren način jedinstvenu primjenu ove Direktive redovitim razmjenom informacija i iskustava s ciljem razvijanja najboljih praksi u ovoj sferi te uže suradnje, čime se sprečavaju narušavanja tržišnog natjecanja te stvaraju potrebni uvjeti za neproblematično prekogranično članstvo.

2. Komisija i nadležna tijela država članica usko surađuju s ciljem olakšavanja nadzora nad poslovanjem institucija za strukovno mirovinsko osiguranje.

3. Svaka država članica izvješćuje Komisiju o svim većim poteškoćama koje se javljaju primjenom ove Direktive.

Komisija i nadležna tijela dotičnih država članica ispituju te poteškoće što je prije moguće s ciljem pronalaženja prikladnog rješenja.

4. Četiri godine nakon što ova Direktiva stupi na snagu, Komisija izdaje izvješće o preispitivanju:

(a) primjene članka 18. i postignutog napretka prilagodbe nacionalnih nadzornih sustava; i

(b) primjene drugog podstavka članka 19. stavka 2., posebno o prevladavajućoj situaciji u državama članicama glede uporabe depozitara i njihove uloge ovisno o slučaju.

5. Nadležna tijela države članice domaćina mogu od nadležnih tijela matične države članice zatražiti odluku o striktnom odvajanju imovine i obveza institucije u posebnu obračunsku jedinicu, kao što je navedeno u članku 16. stavku 3. i članku 18. stavku 7.

Članak 22.

Provedba

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom prije 23. rujna 2005. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

3. Države članice mogu odgoditi do 23. rujna 2010. primjenu članka 17. stavaka 1. i 2. na institucije na svom državnom području koje na datum naznačen u stavku 1. ovog članka nemaju minimalnu razinu propisanog kapitala koji se zahtijeva sukladno članku 17. stavcima 1. i 2. Međutim, institucije koje žele upravljati mirovinskim programima na prekograničnoj osnovi u smislu članka 20., to ne mogu dok ne ispune propise ove Direktive.

4. Države članice mogu do 23. rujna 2010. odgoditi primjenu članka 18. stavka 1. točke (f) na institucije na svom državnom području. Međutim, one koje žele upravljati mirovinskim programima na prekograničnoj osnovi u smislu članka 20., to ne mogu dok ne ispune propise ove Direktive.

Članak 23.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 24.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourgu 3. lipnja 2003.

Za Europski parlament
Predsjednik
P. COX

Za Vijeće
Predsjednik
N. CHRISTODOULAKIS